

Anna Baumann - Popczyk

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY TYPU A W POLSCE W 2009 ROKU

HEPATITIS A IN POLAND IN 2009

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny
w Warszawie

STRESZCZENIE

W roku 2009 zarejestrowano w Polsce 652 przypadki zachorowań na wzv typu A. Zapadalność w przeliczeniu na 100 000 mieszkańców wynosiła 1,71. Najwyższą zapadalność odnotowano w województwie mazowieckim (5,16), a najniższą w województwie podkarpackim (0,29). Najwięcej zachorowań zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn wystąpiło w wieku od 20 do 29 lat (odpowiednio 54 i 218). W 2009 r. odnotowano 56 zachorowań na wzv typu A, które zostały zawleczone z krajów o średniej i wysokiej endemiczności. Odnotowano 16 ognisk, w których zachorowało łącznie 105 osób.

Słowa kluczowe: *wirusowe zapalenie wątroby typu A, epidemiologia, zdrowie publiczne, Polska, rok 2009*

Analiza epidemiologiczna występowania wirusowego zapalenia wątroby typu A w Polsce w 2009 roku została przeprowadzona na podstawie danych zbiorczych opublikowanych w biuletynie rocznym (*Czarkowski MP i in. Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce – 2009 rok. Warszawa, PZH i GIS, Szczepienia ochronne w Polsce w 2009 roku, NIZP - PZH i GIS*). Wykorzystano również ankiety dotyczące indywidualnych zachorowań na wzv typu A nadesłane do Zakładu Epidemiologii przez stacje sanitarno-epidemiologiczne.

W roku 2009 zarejestrowano ogółem 652 zachorowania. W przeliczeniu na 100 000 ludności zapadalność wynosiła 1,71 i była ponad 3 - krotnie wyższa niż w 2008 r. (0,55 na 100 000 mieszkańców) (tab. I).

W 2009 r. zachorowania na wzv typu A stanowiły 15,7 % wszystkich zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby w Polsce. Najwięcej zachorowań odnotowano w województwie mazowieckim - 269, łódzkim – 77. Zachorowań na wzv typu A nie stwierdzono w województwie lubuskim (tab. I). Współczynnik zapadalności wykazywał, podobnie jak w poprzednich latach, znaczne wahania mieszcząc się w przedziale od 0,29 (woj. podkarpackie) do 5,16 (woj. mazowieckie) na 100 000 ludności. Wysoka zapadalność wystąpiła również na terenie województw: łódzkiego oraz wielkopolskiego

ABSTRACT

The 2009 was another year when the hepatitis A incidence in Poland increased. In total there were 562 cases registered and the incidence was 1.71 per 100 000 population and were 3 times higher than in 2008. The highest and the lowest incidence were observed in mazowieckie voivodeship and podkarpackie voivodeship respectively (5.16, 0.29). The most affected age groups among men were 25 - 29 years (6.96) and 20 - 24 years (6.71). The highest incidence in women was observed among 20 - 24 years (2,09). In 2009 8.6 % cases were imported from intermediate and high-endemic countries. No hepatitis A deaths were registered.

Key words: *hepatitis A, epidemiology, public health, Poland, 2009*

(odpowiednio 3,02; 2,06). Najniższy współczynnik zapadalności zanotowano w województwie podkarpackim (0,29) oraz pomorskim (0,36) (tab. I).

W roku 2009 najwięcej zachorowań odnotowano wśród mężczyzn. Stanowiły one 76% wszystkich zarejestrowanych zachorowań na wzv typu A (tab. II).

Analiza zapadalności w grupach wieku wykazała, że w 2009 r. była ona najwyższa wśród mężczyzn: od 25 do 29 lat (6,96), od 20 do 24 lat (6,71). Wśród kobiet najwyższa zapadalność w przeliczeniu na 100 tys. była w grupie wieku od 20 do 24 lat (2,09) (tab. II).

W 2009 r. hospitalizowano 642 osoby chore na wzv typu A (tab. I). Nie zarejestrowano zgonów z powodu wzv typu A.

Liczbę osób zaszczepionych przeciwko wzv typu A w 2009 r. przedstawiono w tabeli III. Podobnie jak w latach ubiegłych najwięcej osób zaszczepiono w województwie mazowieckim (48,8 % wszystkich zaszczepionych w Polsce).

W 2009 r. odnotowano znaczący spadek udziału zachorowań zawleczonych (8,6%) w porównaniu do lat ubiegłych, w których te przypadki stanowiły w 2006 r. – 45,4%, 2007 – 52,8%, 2008 – 29,8% ogólnej liczby zachorowań. Z analizy nadesłanych wywiadów epidemiologicznych wynika, że większość osób przed

Tabela I. Wirusowe zapalenie wątroby typu A w Polsce w latach 2008-2009. Zachorowania i zapadalność na 100 000 ludności oraz liczba osób hospitalizowanych wg województw

Table I. Hepatitis A in Poland in 2008-2009. Number of cases, incidence per 100 000 population and hospitalization by voivodeship

Województwo	2008 r.				2009 r.			
	zachorowania	zapadalność	hospitalizacja liczba	hospitalizacja %	zachorowania	zapadalność	hospitalizacja liczba	hospitalizacja %
Polska	208	0,55	207	99,5	652	1,71	642	98,5
Dolnośląskie	7	0,24	7	100	38	1,32	36	94,7
Kujawsko-Pomorskie	2	0,1	2	100	18	0,87	17	94,4
Lubelskie	76	3,51	75	98,7	27	1,25	27	100
Lubuskie	1	0,1	1	100	-	-	-	-
Łódzkie	2	0,08	2	100	77	3,02	77	100
Małopolskie	9	0,27	9	100	44	1,34	44	100
Mazowieckie	57	1,1	57	100	269	5,16	264	98,1
Opolskie	1	0,1	1	100	4	0,39	4	100
Podkarpackie	4	0,19	4	100	6	0,29	6	100
Podlaskie	7	0,59	7	100	17	1,43	17	100
Pomorskie	6	0,27	6	100	8	0,36	8	100
Śląskie	17	0,37	17	100	53	1,14	52	98,1
Świętokrzyskie	3	0,24	3	100	5	0,39	5	100
Warmińsko-Mazurskie	2	0,14	2	100	7	0,49	7	100
Wielkopolskie	9	0,27	9	100	70	2,06	69	98,6
Zachodniopomorskie	5	0,3	5	100	9	0,53	9	100

Tabela II. Wirusowe zapalenie wątroby typu A w Polsce w latach 2008-2009. Liczba zachorowań i zapadalność na 100 000 ludności wg wieku, płci

Table II. Hepatitis A in Poland 2008-2009. Number of cases, incidence per 100 000 population and by age, sex

Grupy wieku	2008 r.				2009 r.			
	Mężczyźni		Kobiety		Mężczyźni		Kobiety	
	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność
0-4	9	0,94	11	1,22	8	0,81	7	0,75
5-9	14	1,48	20	2,23	16	1,73	16	1,82
10-14	12	1,08	7	0,66	19	1,78	11	1,08
15-19	6	0,44	6	0,46	26	1,98	15	1,19
20-24	12	0,75	5	0,32	103	6,71	31	2,09
25-29	28	1,73	8	0,51	115	6,96	23	1,43
30-34	16	1,07	9	0,62	83	5,45	13	0,88
35-39	13	1,02	5	0,4	51	3,89	10	0,78
40-44	6	0,5	3	0,25	28	2,38	9	0,77
45-49	3	0,22	4	0,29	18	1,4	6	0,46
50-54	1	0,07	3	0,19	16	1,09	8	0,52
55-59	4	0,31	x	x	7	0,53	5	0,34
60-64	1	0,12	x	x	4	0,43	1	0,09
65-74	x	x	1	0,06	1	0,09	2	0,12
75+	1	0,13	x	x	x	x	x	x

zachorowaniem przebywała w rejonach o wysokiej lub średniej endemiczności. Tak jak w latach ubiegłych, jako kraj docelowy wyjazdu najczęściej wymieniano Egipt (tab. IV), a głównym celem podróży były wycieczki turystyczne.

W 2009 r. odnotowano 16 ognisk zachorowań na wzv A, w których zachorowało ogółem 105 osób. W ta-

beli V przedstawiono ogniska, w których zachorowało więcej niż 6 osób.

1. Od 2007 r. obserwuje się w Polsce znamienne wzrost liczby zachorowań na wzv typu A. Jednak nie ustalono jednoznacznie przyczyny tego wzrostu. Można domniemywać, że był on możliwy dzięki nagromadzeniu się dość licznej grupy osób wrażliwych

Tabela III. Liczba i udział procentowy osób zaszczepionych przeciw wzv typu A w Polsce w latach 2008-2009 wg województw

Table III. Number and percentage of persons vaccinated in Poland against hepatitis A in the years 2008-2009, by voivodeship

Województwo	2008 r.		2009 r.	
	Liczba zaszczepionych	%	Liczba zaszczepionych	%
Polska	46 758	100	54 750	100
Dolnośląskie	2635	5,6	2722	5,0
Kujawsko-Pomorskie	2102	4,5	1373	2,5
Lubelskie	623	1,3	666	1,2
Lubuskie	716	1,5	698	1,3
Łódzkie	2059	4,4	1713	3,1
Małopolskie	2819	6,0	4096	7,5
Mazowieckie	18907	40,4	26695	48,8
Opolskie	543	1,2	785	1,4
Podkarpackie	780	1,7	716	1,3
Podlaskie	633	1,4	374	0,7
Pomorskie	2327	5,0	3143	5,7
Śląskie	4664	10,0	5227	9,5
Świętokrzyskie	309	0,7	329	0,6
Warmińsko-Mazurskie	1009	2,2	1174	2,1
Wielkopolskie	4548	9,7	3453	6,3
Zachodniopomorskie	2084	4,5	1586	2,9

na zakażenie. Spadek odsetka osób uodpornionych zwłaszcza wśród dzieci, młodzieży i młodych osób dorosłych wiąże się z możliwością wzrostu liczby zachorowań, a nawet wybuchu epidemii lokalnej lub wyrównawczej w najbliższym okresie.

- Szczególną uwagę zwraca wysoka w porównaniu do lat ubiegłych liczba zachorowań mężczyzn w grupie wieku od 20 do 29 lat. Ze względu na brak szczegółowych informacji na temat grupy ryzyka w ankiecie wypełnianej przez stacje sanitarno-epidemiologiczne, nie można określić, czy pomiędzy tymi zachorowaniami istniało powiązanie epidemiologiczne.
- Podobnie jak w 2008 r. obserwuje się spadek udziału zachorowań importowanych w ogólnej liczbie zachorowań. Przy wzrastającym ruchu turystycznym należałoby oczekiwać większej liczby zawleceń.

Tabela IV. Liczba zawleczonych do Polski zachorowań na wzv typu A w 2009 r. wg kraju narażenia

Table IV. Number of imported hepatitis A cases in Poland in 2009 by country of exposure

Kontynent	Kraj	Liczba przypadków
Afryka	Algeria	5
	Egipt	13
	Tunezja	1
	Kenia	1
	Sudan	2
	Madagaskar	1
	Maroko	4
Ogółem		27
Ameryka Południowa	Brazylia	1
	Meksyk	1
Ogółem		2
Azja	Gruzja	1
	Kazachstan	1
	Chiny	2
	Indie	2
Ogółem		6
Europa	Austria	2
	Białoruś	1
	Czechy	1
	Chorwacja	1
	Hiszpania	6
	Grecja	2
	Litwa	1
	Rumunia	1
	Węgry	1
	Włochy	4
	Wielka Brytania	1
Ogółem		21
Ogółem		56

Można domniemywać, że wzrasta odsetek osób, które stosują profilaktykę, tj. szczepienia przed wyjazdem lub przestrzegają właściwych zasad higieny.

- Ze względu na brak informacji o potencjalnym źródle zakażenia, zarówno w ogniskach, jak i przy pojedynczych zachorowaniach na wzv typu A ważne jest wprowadzenie diagnostyki molekularnej, a także poszerzenie wywiadu o zachorowaniu na wzv o py-

Tabela V. Wybrane zarejestrowane ogniska zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A w Polsce w 2009 roku

Table V. The selected outbreaks of hepatitis A registered in Poland in 2009

Województwo	Liczba osób			Miejsce i okoliczności związane z wystąpieniem ogniska
	narażonych	chorych	chorych do 14 r.ż.	
Kujawsko-Pomorskie	23	6	0	Nie ustalono
Kujawsko-Pomorskie	11	6	4	Nie ustalono
Łódzkie	18	10	2	Nie ustalono
Lubelskie	153	12	12	Ośrodek dla Uchodźców
Mazowieckie	76	17	0	Bar gastronomiczny - konsumenci
Wielkopolskie	28	28	1	Nie ustalono

tania umożliwiające zidentyfikowanie grup ryzyka,
źródła zakażenia.

Otrzymano: 22.03.2011

Zaakceptowano do druku: 28.03.2011

Adres do korespondencji:

Anna Baumann - Popczyk

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia
Publicznego

Państwowy Zakład Higieny

Ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa

e-mail: abaumann@pzh.gov.pl